Indikaattoreita

Julkaisumetriikassa indikaattoreilla tarkoitetaan julkaisujen määrään, viittausmääriin ja julkaisujen sisältämiin tietoihin perustuvia tunnuslukuja, joiden avulla pyritään kuvaamaan tarkasteltavan kohteen erilaisia ominaisuuksia kuten tuottavuutta, vaikuttavuutta ja kansainvälisyyttä.

Suositus julkaisumetriikan vastuullisesta käytöstä ohjaa indikaattoreiden käyttöä arvioinnissa. Keskeinen periaate on se, että indikaattoreita on mahdollista käyttää laadullisen asiantuntija-arvioinnin tukena, mutta laadullisen arvioinnin tulisi olla ensisijainen keino. Myös muut kotimaiset ja kansainväliset suositukset ovat samalla linjalla. Lue lisää suosituksista luvusta Vastuullinen julkaisumetriikka.

Suosituksista voimme johtaa kysymyksiä, joiden avulla voimme pohtia valitsemiemme indikaattoreiden vastuullisuutta ja sopivuutta kuhunkin tilanteeseen esimerkiksi

- Antavatko valitut indikaattorit arvioinnin kannalta tarpeellista tietoa?
- Ottaako indikaattori huomioon tieteenalojen väliset erot?
- Keitä valitut indikaattorit saattavat syrjiä?
- Mitä ei-tarkoitettuja vaikutuksia valikoiduilla indikaattoreilla voi olla?
- Saattaako indikaattorin käyttö aiheuttaa ei-toivottua optimointia?
- Perustuuko indikaattori arvioinnin kohteen kannalta relevanttiin dataan?
- Onko indikaattorin laskentatapa läpinäkyvä?
- Onko indikaattorin arvo raportoitu sopivalla tarkkuudella?

Useimmat indikaattorit kuvaavat tarkasteltavan kohteen yhtä ominaisuutta tietystä näkökulmasta. Usean eri indikaattorin yhtäaikainen käyttö on suositeltavaa, jotta tarkasteltavasta kohteesta saadaan monipuolisesti tietoa. Lisäksi usean eri indikaattorin käyttö paikkaa yksittäisten indikaattoreiden puutteita. Toisaalta jokainen käytetty indikaattori pitää pystyä perustelemaan arvioinnin tarpeiden näkökulmasta. Tarkoitukseen sopimattomien indikaattoreiden käyttöä ei voi perustella usean indikaattorin yhtäaikaisella käytöllä. Analyysissä tulee olla mukana myös indikaattoreiden tulkinnan kannalta oleelliset taustatiedot.

LUVUN SISÄLTÖ

- Tuottavuusindikaattoreita
- Viittausvaikuttavuusindikaattoreita
- Yhteistyöindikaattoreita
- Lehtien arvioinnissa käytettäviä indikaattoreita
- Avoimen julkaisemisen indikaattoreita

Lähteet

Glanzel, W., Moed, H. F., Schmoch, U., & Thelwall, M. (2019) Springer handbook of science and technology indicators (1st ed. 2019.). Springer International Publishing Saatavilla: https://doi.org/10.1007/978-3-030-02511-3

International Network of Research Management Societies - Research Evaluation Group (2023) The SCOPE Framework. The University of Melbourne. Report. Saatavilla: https://doi.org/10.26188/21919527.v1